

Zmaga Kumer

60-LETNICA ETNOMUZIKOLOGA JULIJANA STRAJNARJA

Po starših Dolenjec, po rojstvu (7. januarja 1936) pa Francoz, ker je bil rojen v Franciji kot sin rudarja - izseljenca, je jubilent vendar z vsem srcem Slovenec, čeprav se je vrnil v domovino skupaj s starši šele leta 1946. V Franciji je še obiskoval ljudsko šolo, gimnazijo pa že doma v Kočevju in Ljubljani. Po maturi se je vpisal na romanistiko, pozneje pa študiral še etnologijo in muzikologijo. Diplomiral je kasno, saj je še kot študent moral v službo, da je pomagal obolelemu očetu preživljati družino. Na srečo je že v Franciji dobil osnovno glasbeno izobrazbo, izredna glasbena nadarjenost pa mu je omogočala, da je - čeprav predvsem violinist - mogel seči po vsakem glasbilo in se uveljavil kot "muzikant". Dolga leta je bil violinist v orkestru Radia-Ljubljane, hkrati pa tudi član inštrumentalne skupine pri AFS France Marolt. Tako je prišel v stik z Glasbenonarodopisnim inštitutom, ki ga je 1. julija 1964 sprejel za svojega sodelavca. Na tem mestu je kot uspešen etnomuzikolog delal polnih 30 let, do upokojitve letos, nazadnje tudi kot upravnik inštituta.

Bolj praktik kakor teoretik je odličen terenski raziskovalec, transkriptor melodij s tenkim poslušom in bil kot glasbeni redaktor sodelavec pri mnogih knjižnih objavah ljudskih pesmi. Zlasti ga je zanimala inštrumentalna glasba, posebej rezijanska plesna in značilno slovensko pritrkavanje, čemur je posvetil več let raziskovanja. Udeleževal se je domačih in tujih strokovnih posvetovanj oz. kongresov, postal leta 1967 član mednarodne študijske skupine za raziskovanje ljudskih glasbil ter vrsto let predaval glasbeno narodopisje na Akademiji za glasbo in na seminarjih za vodje folklornih skupin. Za razstavo *Jugoslovanska ljudska glasba* v Zagrebu leta 1973 je pripravil slovensko gradivo in bil soavtor razstavnega kataloga, leta 1991 je postavil razstavo slovenskih glasbil v Slovenskem etnografskem muzeju. Kot poznavalec ljudske glasbe je bil večkrat izbran v strokovne žirije in razne študijske komisije. Za AFS France Marolt in za mnoge druge skupine je priredil melodije ljudskih plesov za odrske postavitve, pripravil pa tudi veliko število radijskih oddaj.

Od samostojnih izdaj je treba posebej omeniti knjigo *Cittira* (Viden-Trst 1988), ki v slovenščini in italijanščini obravnava glasbila, melodije in način igranja rezijanskih godcev. Zbirka *Rožmarin* (Viden 1992) je celo trojezična, saj so objavljena

pesemska besedila prevedena v italijanščino in angleščino. Kakor *Cittira* je tudi tu dodana kaseta zvočnih primerov. Knjiga *Lepa Ane govorila...* (Ljubljana 1989) prinaša belokranjske melodije, ki jih je 1914 posnel na fonograf Jure Adlešič in pozneje deloma prepisal v note Niko Štritof. Na srečo so se valji ohranili in bili po Strajnarjevem prizadevanju na Dunaju presneti na zvočni trak. Za seznanjanje javnosti z našo ljudsko glasbo je zasnoval serijo gramofonskih plošč z izvirnimi posnetki in sam pripravil tri: *Porabje* (1979), *Koroška* (1983) in *Pitrkavanje* (1985).

Kot upravniku inštituta mu je uspelo navezati stike z dunajskim Phonogramm-Archivom in je dosegel, da je bil s sodelovanjem in denarno pomočjo te ugledne ustanove pri našem inštitutu urejen tonski laboratorij za obnovo in preureditev zvočnega arhiva, saj je bil že zadnji čas za rešitev najstarejših posnetkov.

Še marsikaj bi bil naredil, da ga ni pred dvema letoma holezen potegnila dobresedno od pisalne mize. Na srečo se mu je zdravje vrnilo in mu ob 60-letnici želimo, da bi - kakor doslej - še prihajal med nas in bi ob ljudski glasbi užival vesel in zadovoljen svoj delavni pokoj. Na mnoga leta, Julijan!

Julijan Strajnar.

Foto: Carmen Narobe.

Fotodokumentacija GNI ZRC SAZU.